

“El bloqueig d'avingudes que va fer Obrador no ha contribuït a enfortir el PRD”

Cuauhtémoc Cárdenas (Ciutat de Mèxic, 1934) és una figura cabdal en la història recent de Mèxic. L'any 1988 va fundar el Partit de la Revolució Democràtica (PRD), amb el qual va optar tres vegades a la presidència de Mèxic. Ara, distanciat de López Obrador, apareix com una de les figures més autoritzades per analitzar la crisi política mexicana actual.

Senyor Cárdenas, hi va haver frau, en les eleccions del passat mes de juliol?

—El que he vist i he pogut conèixer a través de les xifres i arguments que han presentat les diverses formacions polítiques no em demostra que hi hagi hagut cap frau.

—Vostè, en canvi, sí que el va patir el 1988...

—Són coses del tot diferents. El 1988 hi va haver violència durant la jornada electoral, robatori d'urnes, expulsió de les caselles de representants de l'oposició... Llavors, el 45% dels vots no es van comptar, com ha reconegut qui llavors era president, De la Madrid. També es van trobar munts de vots en barrancs i abocadors arreu del país.

—Diuen que amb la seva actitud López Obrador busca que no l'acusin de tou, com se'l va acusar a vostè fa divuit anys...

—Jo et puc dir que el 1988 es va recórrer a tots els recursos que la llei permetia, i es van fer grans mobilitzacions. Llavors, a més, la votació no era qualificada per un tribunal, com ara, sinó per la mateixa Cambra de Diputats, on es va donar la lluita. Una revolució no és qüestió de tenir ganes de fer-la,

ni de decisions visceral... Ningú del Frente Democrático Nacional es va plantejar ni va voler agafar un camí que no fos dins la llei, i em sembla que va ser una decisió correcta, tot i que en cap cas tampoc no es va adoptar una posició passiva. I d'allí, a més, va sorgir el PRD...

—Un partit que just ara, més enllà de la polèmica, ha obtingut els millors resultats...

—Sí, evidentment ha fet un avanç important que sens dubte permetria, si es prenguessin les decisions adequades, influir de manera positiva no sols en l'activitat administrativa sinó en la marxa general del país.

—Per què va perdre López Obrador, quan era el gran favorit?

—Va entrar en la campanya electoral amb més de 50 punts en les preferències, de manera que la forma de fer d'alguna manera hi deu haver influït... Candidats presentats per la coalició, per exemple, no s'avenien amb el compromís i els principis del PRD, sinó que fins i tot n'havien estat antagònics. També hi ha els plantejaments públics que va fer gent molt propera al candidat, com dir que es posaria en pràctica una política econòmica igual a la de

Carlos Salinas de Gortari. Tampoc no és bo que no s'hagin pronunciat sobre algunes qüestions importants.

—A Europa es fa difícil entendre que en un país amb més del 80% de “pobres” —i més amb un discurs tan populista com el d'Obrador— continuï triomfant la dreta...

—Cal pensar que aquí tradicionalment hi ha hagut sectors que podríem anomenar populars, vinculats a les forces conservadores. Jo ho atribuiria al grau d'educació cívica que hi ha al país, que continua sent baix. No hem tingut la capacitat —i això és responsabilitat dels partits, del Govern i, en definitiva, dels actors polítics, i m'hi pots incloure si vols— de motivar molta gent a participar i a preparar-se millor tant políticament com cívicament.

—Obrador s'està cavant la pròpia tomba política?

—Actituds com bloquejar el Paseo de la Reforma, una de les principals avingudes del país, no van contribuir a enfortir les posicions del PRD en particular. Assaltar supermercats o irrompre en restaurants tampoc no és la manera de derrocar un govern, si és que aquesta és la pretensió.

—Paradoxalment, la radicalització de les posicions d'Obrador ha reforçat el pes que té vostè fora i dins del PRD...

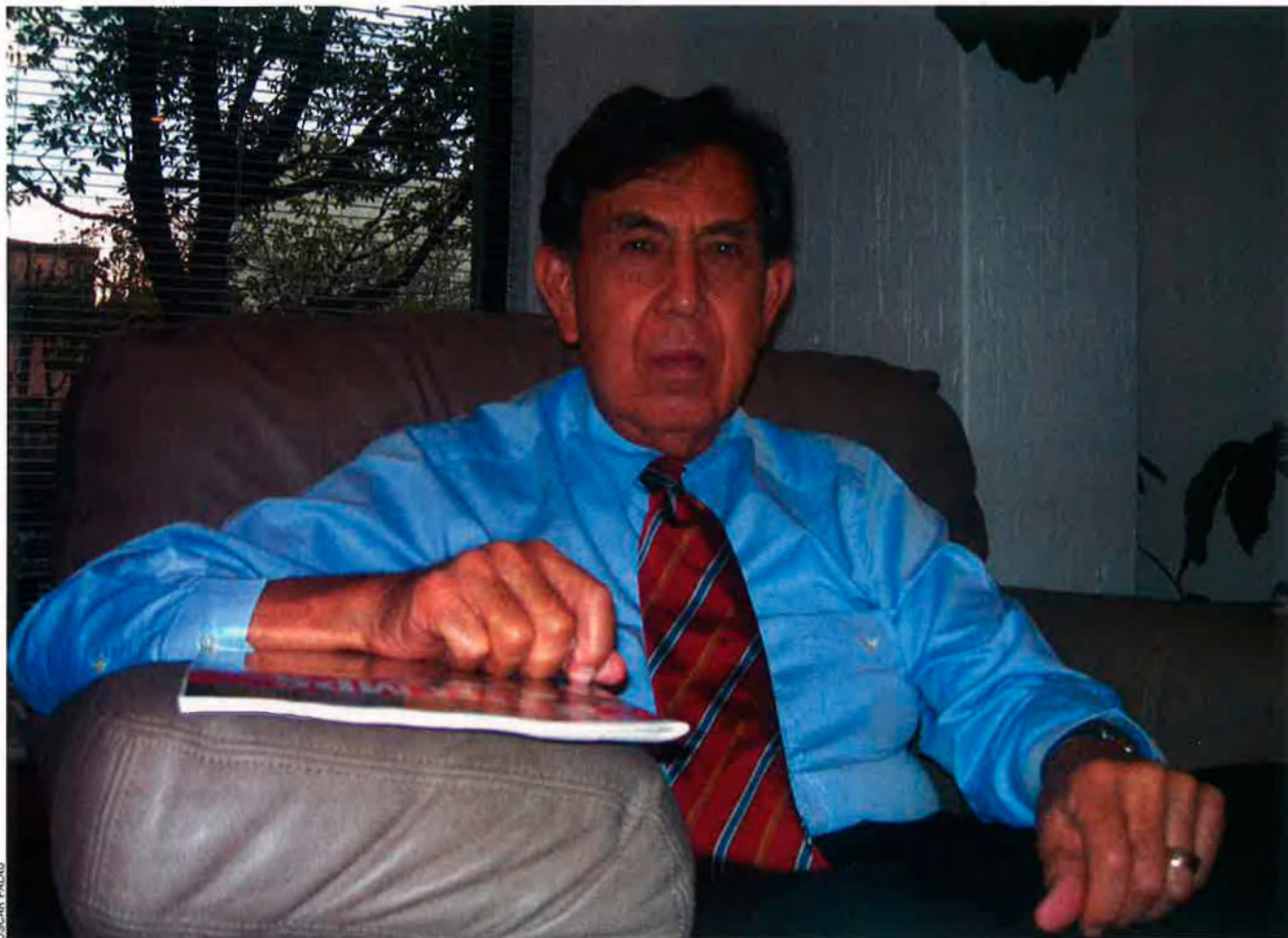
—Bé, jo crec que el partit haurà de fer una anàlisi de la situació política del país, de com s'ha mogut en aquests temps electorals, fer autocrítica i prendre decisions sobre quins són els millors camins ara.

—Les seves diferències amb Obrador són irreconciliables?

—En el terreny personal, no, jo no tinc diferències irreconciliables amb ningú. En el terreny polític tinc unes posicions molt fermes en les quals no estic disposat a cedir.

—Com jutja el mandat de Fox, ara que s'acaba?

—És un govern que ha mantingut la pau pública i que no s'ha tacat les mans amb sang, com governs anteriors, però ha tingut un desenvolupament econòmic pobre, i hi ha hagut un deteriorament social important al país, tot i algun avenç en alguna branca com l'habitatge. També hi ha hagut una mala pràctica en política internacional, massa controvèrsies innecessàries.

—**Què pensa del mur que els EUA aixecaran a la frontera?**

—És la pitjor prova d'amistat que es pot donar entre dos països veïns; és una política agressiva, tant el mur com la militarització que l'administració nord-americana ha fet de la regió fronterera. No minvarà els problemes que deriven de la immigració, perquè el flux no s'aturarà mentre hi hagi una demanda de l'economia nord-americana, i no té res a veure amb el terrorisme. Caldria pensar en una relació diferent entre Mèxic i els Estats Units, mecanismes com els que es van posar en marxa a Europa per disminuir diferències i elevar el nivell econòmic general.

—**D'aquí a un mes Mèxic tindrà un nou president, Felipe Calderón, que ha dit que farà seves les propostes del PRD en política social. Què n'espera, vostè?**

—Si vol donar resposta als problemes del país haurà de posar en pràctica un govern que segueixi una política de més contingut social i evidentment que

generi i mantingui un llarg període de creixement econòmic.

—**Quin paper representa el subcomandant Marcos en l'actual conjuntura política?**

—Entorn del moviment zapatista s'han agrupat grups socials importants, que no estan oberts a participar en el terreny electoral. Em sembla que és un moviment que caldria que es reconegué en qualsevol anàlisi política. Els seus plantejaments, a més, en general tenen plena justificació: la iniquitat existent, l'abandonament de moltes regions, la marginació de certs grups socials, sobretot indígenes, requereixen l'atenció de l'estat i la societat per incorporar-los als processos de desenvolupament i a la presa de decisions.

—**Descarta tornar-se a presentar a les eleccions del 2012?**

—No he renunciat a fer-ho, però ara no estic pensant a participar electoralment ni a preparar cap candidatura.

—**El seu pare, el general Lázaro Cárdenas, va obrir les portes als re-**

fugiats republicans espanyols quan era president de Mèxic. L'afecte dels exiliats per la seva família s'ha mantingut ben viu...

—Sí, es va mantenir una relació d'amistat amb moltes famílies republicanes. Va arribar molta gent, 20.000 o 30.000 persones al cap i a la fi, i no en van venir més perquè el flux es va aturar amb l'esclat a Europa de la Segona Guerra Mundial. Jo he mantingut relació amb aquells amics de la família, i n'he fet d'altres de pròpies.

—**A més, vostè acaba de presidir el centenari de l'Orfeó Català de Mèxic. Hi manté alguna relació?**

—Ocasional. Assisteixo a alguns actes que organitzen, i amb la gent de l'Orfeó ens trobem en diferents activitats que d'alguna manera o altra tenen relació amb el vincle existent entre Mèxic i l'estat espanyol.

*Oscar Palau
Ciutat de Mèxic*